

Pressemelding fra Webjuristene:

## **Ektefelle med særgjeld – styr unna!**

**Dersom din ektemann har 500 000 kr i personlig gjeld ved skilsmissen, får han beholde 500 000 kr av felleseiet på grunn av gjelden, uten å dele med deg. Har du ingen gjeld må, du dele alt med ham.**

Tilsvarende gjelder også ved din ektefelles bortgang.

-Ja, den ektefellen som har særgjeld ved skilsmisse blir belønnet for det ved skilsmisse. Ved dødsfall vil det være din ektefelles arvinger som får fordelene av reglene, påpeker rettshjelper Nina Dybedahl –fra rettshjelperkjeden Webjuristene. Hun forteller at dette følger av gjeldsfradragsreglene i ekteskapsloven.

### **Overraskede klienter**

-Gjeldsreglene er kompliserte og har foreløpig fått liten oppmerksomhet i pressen. Disse reglene er derfor de mest overraskende reglene for våre klienter i skilsmisse, konstaterer Dybedahl. - Mange har fått med seg skjevdelingsreglene men gjeldsreglene ved skilsmisse og død, er det lite kunnskap om.

### **Eksempler**

Dybedahl illustrerer reglene med to eksempler:

1) Din ektefelle har konkursgjeld på 500 000 kr fra tiden før ekteskapet. Dere kjøpte felles bolig rett etter dere giftet dere, som er nedbetalt ved skilsmissen. Boligen er nå verd 1 million. Selges boligen ved skilsmisse, skal din ektefelle motta 750 000 kr og du kun 250 000 kr!

2) Din ektefelle har 300 000 kr i studielån og 200 000 kr i forbruksgjeld, ved skilsmissen. Boligen er kjøpt i felleskap og er nå verd 2 millioner kr. Selges boligen skal din ektefelle motta 1 250 000 kr mens du mottar kun 750 000 kr .

### **Favoriserer den ufornuftige**

-Hvordan kan dette skje?

-Gjeldsfradragsreglene bestemmer at hver av ektefellene kun skal dele sin nettoformue med den annen. Ektefelle med gjeld deler altså formue minus gjeld med den annen. Jo høyere gjeld en ektefelle har, dess mindre nettoformue kommer til deling fra denne.

- Reglene favoriserer den økonomisk ufornuftige parten?

-Ja, faktisk. Men begrunnelsen for reglene er hensynet til kreditorene. En person med gjeld skal ikke dele noe med sin ektefelle før det er gjort avsetning for gjelden. Men ”gjeldsektefellen” får i pose og sekk: både gjeldsavsetning og overføring fra den annen ektefelle. Ergo får en ektefelle med særgjeld beholde mer av sine aktiva enn en ektefelle uten slik gjeld.

### **Og er kvinnefientlig?**

-Jeg tror nok kvinner rammes hardest av disse reglene. Jeg har inntrykk av at kvinner generelt er mer forsiktig med å ta forbruksgjeld og går sjeldnere konkurs, tilføyer Dybedahl.

-I så tilfelle er ekteskapsloven nærmest kvinnefientlig, mener rettshjelperen. –En kvinne er som regel yngre enn mannen ved ekteskapets inngåelse. Har mannen da formue får hun ingen glede av den ved skilsmisse pga skjevdelingsreglene. Gifter hun seg med en gjeldstyngt mann blir hun likevel ”straffet” for det ved skilsmissen eller ektemannens død pga gjeldsreglene. Begrunnelsen for skjevdelingsreglene er at man ikke skal kunne gifte seg til rikdom.

## Løsning: lovendring eller ektepakt

-Men man gifter seg til gjeld?

-Nei, så lenge ekteskapet består er din ektefelles særgjeld hans sak. Men du kan kanskje si at man i praksis skiller seg til gjeld. Dog ikke formelt, du blir ikke ansvarlig ovenfor hans kreditorer. Men for hver 100 000 kr din ektefelle har i særgjeld, taper du 50 000 kr ved skilsmissen.

-Hvordan styre unna slikt?

-Inntil vi eventuelt får en lovendring, er eneste løsning å skrive ektepakt. Dersom du tar særeie på et beløp tilsvarende din ektefelles særgjeld, har du løst problemet, forklarer Dybedahl.

---

Kontaktinfo: Nina Dybedahl, tlf. 22 20 52 81 / 90 84 86 82  
www.webjuristene.no

---

## Bakgrunnsinfo:

### Fakta om ekteskapsloven - korte forklaringer av begreper:

Skjevdelingsreglen –som gjelder når man har felleseie- medfører at formue man hadde med seg inn i ekteskapet kan kreves holdt utenfor en deling ved skilsmisse eller død. Det er nettoformuen som kan kreves skjevdelt slik at opprinnelig gjeld på skjevdelingsobjektet vil redusere skjevdelingskravet. Man kan også skjevdele verdier som er tilført utenfra –gjennom gaver eller arv.

Særeie –som kan avtaltes helt eller delvis- medfører at særeiet holdes utenfor skiftet.

Felleseie medfører at ektefellene skal dele sine to nettoformuer likt ved skilsmisse eller død. En ektefelles nettoformue er summen av alle eiendeler minus dennes andel av fellesgjeld og eventuelle særgjeld. Særgjeld er gjeld bare den ene ektefellen er ansvarlig for overfor kreditor, normalt en bank. Motsatsen er fellesgjeld som begge ektefellene er ansvarlige for.

Ekteskapslovens § 58 lyder idag:

### **§ 58. Likedeling og gjeldsfradrag.**

Ektefellenes samlede formuer skal som utgangspunkt deles likt etter at det er gjort fradrag for gjeld etter andre og tredje ledd (felleseie). Er ektefellene sammen ansvarlig for gjeld, kan hver gjøre fradrag for den delen som faller på ham eller henne etter forholdet mellom ektefellene.

*En ektefelle som bare har formue som er felleseie, og som ikke holder midler utenfor delingen etter § 59, kan i sin del fullt ut gjøre fradrag for den gjelden han eller hun har.*

En ektefelle som har særeie, eller som holder midler utenfor delingen etter § 59, kan gjøre følgende fradrag for gjeld i formue som er felleseie:

- a. Gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er felleseie, kan det kreves fullt fradrag for hvis ikke noe annet følger av bokstav b.
- b. Gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er særeie eller verdier som holdes utenfor delingen etter § 59, kan det bare kreves fradrag for når den totale verdien av særeie og skjevdelingsmidlene ikke er stor nok til å dekke gjelden. Tilsvarende gjelder gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er unntatt fra deling etter § 61 bokstav b eller c, eller ved utilbørlig atferd i forhold til den andre ektefellen.
- c. For annen gjeld kan det kreves fradrag for en forholdsmessig del.

Kommentar fra Webjuristene: Det er andre ledd (avsnitt) uthevet *med kursiv* som er aktuell i forhold til denne saken. Så lenge en ektefelle ikke skjevdeler eller har særeie, kan denne ektefelle ” *gjøre fradrag for den gjelden han eller hun har*”.

### **Sikkerhetsventiler:**

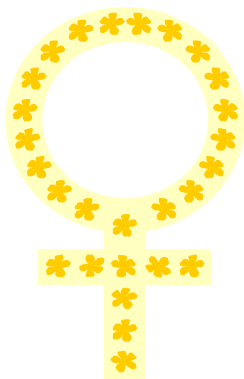
For ordens skyld bør det også presiseres at det finnes sikkerhetsventiler i ekteskapsloven som teoretisk kan ”redde” ektefelle uten særgjeld:

- 1) I § 58(3)b sitert over, kan det ikke gjøres fradrag for gjeld som er pådratt ” ved utilbørlig atferd i forhold til den andre ektefellen”.
- 2) Ifølge § 59(3) ” kan en ektefelle gis rett til å holde utenfor delingen hele eller deler av verdien av felleseie” dersom ” sterke grunner taler for det”.
- 3) § 63(2): ”Vederlag kan også kreves når en ektefelle på en utilbørlig måte vesentlig har svekket delingsgrunnlaget.”

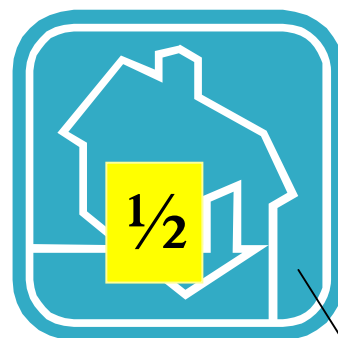
Disse bestemmelsene tolkes imidlertid så strengt at det skal være en relativt ekstrem situasjon før en ektefelle får medhold. Eksempel på at en kvinne ikke fikk medhold for vederlagskrav etter ekteskapslovens § 63(2):

*Høyesterettsdom fra 2001:* En mannlig ektefelle hadde i ca fire år handlet med opsjoner knyttet til OBX-indeksen. Etter at handelen i noen år hadde gitt overskudd, kom betydelige tap og handelen ble avsluttet etter at opprinnelig avsatte beløp og tidligere gevinster var gått tapt. Under skifte etter skilsmissen et par år senere, krevde den andre ektefellen vederlag etter ekteskapsloven §63 annet ledd. Høyesterett kom til at den mannlige ektefellen ikke hadde opptrådt utilbørlig i forhold til henne. Nettotapet var på kr 425 000.

**Eksempel 1: Ingen ektepakt: bolig verd 1 million kr i felleseie som eies med 50 % av hver av ektefellene**



**VERDI:**  
**1 million kroner**



Boliggjeld: 0  
Privatgjeld: 0

Boliggjeld: 0  
Privatgjeld: 500 000 kr (gjeld etter konkurs i enkeltpersonforetak)

**Kvinnen:** Andel verdi/salgssum = 500 000 kroner

500 000 kroner = Andel verdi/salgssum: **Mannen**

Kvinnen deler hele sin andel (50 % til hver)	
- beholder selv	250 000,- kr
- kvinnen gir til ektefellen:	-250 000,- kr
Mottar fra ektefellen	0,- kr
<hr/>	
Kvinnen beholder av salgssum	<b>250 000,- kr</b>

500 000 kr	Mannen slipper å dele/holder (pga privatgjeld på 500 000,-)
0,- kr	Mannens privatgjeld medfører nettoformue på 0,- - beholder selv - mannen gir til ektefellen: -0,- kr
250 000 kr	Mottar fra ektefellen
<hr/>	
<b>750 000 kr</b>	Mannen beholder av salgssum (Nettoformue for mannen etter deling blir 250 000)

**Med ektepakt: bolig verd 1 million kr i felleseie som eies med 50 % av hver av ektefellene hvorav kvinnens eierandel (kr 500 000) er hennes særeie.**

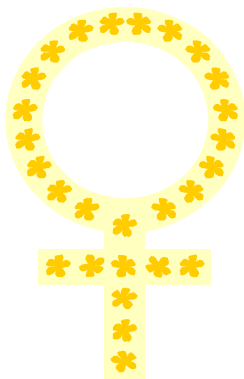
**Kvinnen:** Andel verdi/salgssum = 500 000 kroner

Kvinnen slipper å dele/holder: (ingen privatgjeld, men særeie)	500 000,- kr
Kvinnens særeie medfører 0,- til likedeling	
- beholder selv	0,- kr
- kvinnen gir til ektefellen: - 0,- kr	
Mottar fra ektefellen	0,- kr
<hr/>	
Kvinnen beholder av salgssum	<b>500 000,- kr</b>

500 000 kroner = Andel verdi/salgssum: **Mannen**

500 000 kr	Mannen slipper å dele/holder (pga privatgjeld på 500 000,-)
	Mannens privatgjeld medfører nettoformue på 0,-
0,- kr	- beholder selv
	- mannen gir til ektefellen: - 0,- kr
0,- kr	Mottar fra ektefellen
<hr/>	
<b>500 000,- kr</b>	Mannen beholder av salgssum

**Eksempel 2: Ingen ektepakt: bolig verd 2 millioner kr i felleseie, eies med 50 % av hver av ektefellene**



**VERDI:**  
2 millioner kroner



Boliggjeld: 0  
Privatgjeld: 0

Boliggjeld: 0  
Privatgjeld: 500 000 kr (studiegjeld 300 000, forbrukslån 200 000)

**Kvinnen: Andel verdi/salgssum = 1 million kroner**

**1 million kroner = Andel verdi/salgssum: Mannen**

Kvinnen deler hele sin andel (50 % til hver)	
- beholder selv	500 000,- kr
- kvinnen gir til ektefellen:	-500 000,- kr
Mottar fra ektefellen	250 000,- kr
<hr/>	
Kvinnen beholder av salgssum	<b>750 000,- kr</b>

500 000 kr	Mannen slipper å dele/holder (pga privatgjeld på 500 000,-)
250 000 kr	Mannen deler resterende 500 000 (50 % til hver)
	- beholder selv
	- mannen gir til ektefellen: -250 000 kr
500 000 kr	Mottar fra ektefellen
<hr/>	
<b>1 250 000 kr</b>	Mannen beholder av salgssum (Nettoformue for mannen etter deling blir 750 000)

**Med ektepakt: bolig verd 2 millioner kr i felleseie, eies med 50 % av hver av ektefellene hvorav 500 000 av kvinnens eierandel er hennes særeie**

**Kvinnen:** Andel verdi/salgssum = 1 million kroner

Kvinnen slipper å dele/holder: (ingen privatgjeld, men særeie)	500 000,- kr
Kvinnen deler resterende (50 % til hver)	
- beholder selv	250 000,- kr
- kvinnen gir til ektefellen:	-250 000,- kr
Mottar fra ektefellen	250 000,- kr
<hr/>	
Kvinnen beholder av salgssum	<b>1 000 000,- kr</b>

1 million kroner = Andel verdi/salgssum: **Mannen**

500 000 kr	Mannen slipper å dele/holder (pga privatgjeld på 500 000,-)
250 000 kr	Mannen deler resterende 500 000 (50 % til hver)
	- beholder selv
	- mannen gir til ektefellen: -250 000 kr
500 000 kr	Mottar fra ektefellen
<hr/>	
<b>1 000 000 kr</b>	Mannen beholder av salgssum